

Ma prof. H. Munk'ill.
10.5.40. Yksikord.

Diplomitöö
473509

E. V.
TARTU ÜLIKOOLI
ÕIGUSTEADUSKORD

Arvestan.
23. V. 1940. M. M. M.

9. mail. 40
№ 51
TARTU

Töönduslike leiutiste

kaitses.

A. B.
175201

Stud. jur. Arnold Neostus

Tartu 1940

Kõig. 7. VII 40 jur.

Sisukord.

1. Sissejuhatus.
2. Leiutise mõiste ja kaitse.
3. Leiutiste kaitse ajalooline areng.
4. Patendiseaduste ajalooline ülevaade
  - a) Inglise
  - b) Prantsuse
  - c) Saksa
  - d) Vene.
5. Kehtiv Eesti Patendiseadus.
6. Patendi õigus.
7. Patendi subjektid.
8. Patentimise organid.
9. Patendi saamise kord.
10. Patendi omaniku õigused ja kohused.
11. Patendi kestus ja tühistamine.

1. Sissejuhatus.

Vaatamata sellele, et kõiki töönduslikke teaduseharusid on nii vanades kui ka praegustes kultuurriikides arendatud ning tehtud üksikute isikute poolt mõjuvõimsaid leiutusi, näitab hiiglaslik tehnika areng kaasajal, et vastav täiuslikkus ei ole kaugeltki saavutatud. Uued leiutised muudavad alatasa meie majanduslikku elu ja tema struktuuri ning nõuavad ka seega alatist ümbertegemist ja juurde loomist. Iseäranis käesolev sündmusrohke aeg oma kiire elu pulseerumise, liiklemisolu- de korraldamise, tööstuse mehhaniseerimise ning püüdega tarvidusi, ülesandeid praktilisemalt ja otstarbekohasemalt lahendada, on olnud leiutajatele tegevusrohkeks perioodiks. Mis eila näis võimatuks, võib täna juba olla saanud tõeks ning kui

vaadelda praegusaja ehitustehnilisi saursaavutusi, konstruktsioonilisi imesid j.n.e., näeme suurt jõudu ja kiirust nende arenemises. Tuleb arvata, et teatavates inimestes on olemas looduspärane dispositsioon, mis orgaanilises kasvamisprotsessis lööb õitsele ja mille tulemuseks on väärtuslik leiutis. Kõikide nende isikute mõttetööd, milliste tulemuseks on leiutised, hinnatakse ühiskondlikult kui ka varaliselt ning õiguskord on tarvilikuks tunnistanud erilise leiutiste kaitse. Vastavalt sellele ka iga riigi seadusandlus ja õiguskord on loodudki selleks, et pakkuda kaitset oma kodanikkude elule ja varandusele ning hoolitseda kodanikkude ja ühiskonna üldise hüvangu eest.

2. Leiutise mõiste ja kaitse.

Leiutise mõiste on tekkinud tehnika arenemisega. Üldiselt mõistetakvat leiutise definitstiooni anda on raske. Tavaliselt öeldakse, et leiutis kujutavat enesest reeglit inimese tegevuse püstitamiseks. Ta kujutab eneses inimese loova tegevusega saavutatud uut töö- või uurimisviisi või tehnilise ülesande lahendust.¹

Tavaline ütetus, mille järele leiutis on "inimese tegevuse reegel"², sobib küll paljudele juhtude-

-
1. Robolski ja Lutter, Patentrecht, i. "Handwörterbuch der Staatswissenschaften", VI, lk. 322: Die Erfindung gehört wesentlich dem technischen Leben an; sie ist eine Kombination von Naturkräften zu einem bestimmten, ein Bedürfnis des menschlichen Lebens befriedigenden Ergebnis.
  2. F. Schlegelberger, Patentrecht, i. "Rechtsvergleichendes Handwörterbuch", V, lk. 531: Man pflegt zu sagen, Erfindung sei die Aufstellung einer "Regel für menschliches Handeln".

le, kuid ometi mitte kõigile. Nii võib leiutada mitmesuguseid tarbimisesemeid, keemilisi ja igasuguseid teisi aineid, kuid viimastel juhtudel ei määra inimese tegevust mitte mingisugune reegel. Leiutise mõtteks pole seejuures olnud mitte leiutamine ega vastava leiutise tarvituselevõtmine, nende sõnade otseses mõttes, vaid - tulemus kujutab enesest lihtsalt teatava asja või aine olemasolu. Kehtib põhimõte, et leiutis peab õigeaegselt kättesaadavate vahendite abiga kasutatav olema. Nii näiteks ei saa teatava leiutise olemasolust ning kasutamisest juttugi olla, kui tema tarvitusele võtmiseks vajaline kõrgepingeline elektrivool pole kättesaadav. Samuti ei saa leiutise kasutatavus tulla kõne alla, kui leiutaja ei suuda vähemalt oma katsete piirideski kindlustada senisaavutatud tulemuse kordamist.

Lähtudes kõige laiemalt pinnalt leiutiste mõistete määramise ning kaitse taotlemise alal, nõutakse igalt leiutiselt uudsust ning töenduslikku väärtust.³

---

3. A. Piip, Kaubandusõigus ja-protsess, lk. 167.

Uudsuse kiisimuses on nõuetav, et vastavas leiutises esinev hüvis või töötlusviis oleks senini olnud tundmatu, ning et keegi enne leiutajat ennast poleks nõutanud sellele leiutisele kaitset. Tegelikult aga ei ükski leiutis omas täielises koosseisus ei ole mitte loodud ainuüksi teatava isiku poolt, keda meie selle loojaks või autoriks tunnistame. Vastavat loomingut võivad olnud juba varem kinnised autorid ette valmistanud olla, kuid siis on tulnud üks jõulisem vastava ala esindaja, kes on suuteline kiiremini edasi viima alatud loomingut ning andnud sellele uudse tervikulise kuju, mis antud juhul jääbki siis tema loominguks. Helpool kirjutatust saab järeldada, et ükski mõte ega kultuurisaavutus, olgu see ükskõik mis alalt tahes, pole algupärane, vaid seda saab nõiakerana tagasi lahti harutada inimkonna algastmeni. Nii ka leiutaja mõttetöö oma uudsuses võib seista ainult selles, et tema oma geniaalse mõtte läbi võib koondada terve rida kogemusi kõigile kultuuri edasi arendavaks leiutiseks.

Järgnevalt on uudsuse küsimuses veel nõuetav, et vastav leiutis ei tohi olla varemini patenteeritud ega avalikult teostatud tööstuses. Samuti ei tohi olla avaldatud leiutaja mõttetöö ning nähtude kombineerimise otsingute kirjeldus, enne vastavale leiutisele kaitse hankimist.⁴

Leiutise tööndusliku väärtuse küsimus, sisaldades eneses ka majandusliku väärtuse mõiste, ei vaja leiutise definitsiooni tuletamiseks lähemat käsitlemist. Olgu ainult tähendatud, et tööndusliku kasutamise all tuleb mõista kõlvulisust tööstusele.⁵ Seejuures pole mitte nõuetav, et tööstuslik kõlvulisus oleks rahaliselt väärtuslik. Tööstusliku kõlvulisuse juures on tähtis vaid see, et leiutatud ese oleks tööstusse ülesseatav enk tööstuslikus käitises rakendatav.

Uudsuse ja tööndusliku väärtuse nõuded ühes-

4. Patendiseadus § 3.

5. F. Schlegelberger, Patentrecht, i. "Rechtsvergleichendes Handwörterbuch", V, lk. 538: Gewerbliche Verwertbarkeit bedeutet gewerbliche Verwendbarkeit.

kocs annavad aga selle aluse, millele saab rajada leiutise mõiste ning kaitseõiguse põhjendatavuse.

Teatava raskuse leiutise mõiste selgitamisel loob avastuse mõiste.. Viimane, olgugi et ta pais-
tab esialgsel vaatlusel ühtuvat leiutise tunnuste ning tingimustega, tuleb teravalt leiutisest eral-
dada. Avastis kui niisugune sisaldab eneses uute nähtuste või nende seaduste konstateerimise. Tema-
ga tehakse vaid avalikuks senitundmatute nähtuste ja loodusseaduste olelu. Leiutis seevastu aga sisal-
dab eneses uute nähtude tahtelise kombineerimise. Teatav seos leiutiste ja avastiste vahel nii tea-
duslikus kui ka tehnilises tegevuses on aga vaiel-
damatu.

Nii siis: tööstuslik leiutis on säärase uute hiiviste või säärase tuntud hiiviste uute ümbertöota-
misviiside loomine, millel on tööstuslik tähtsus.⁶

---

6. A. Piip, Kaubandusõigus ja-protsess, lk. 167;
G.F. Sersenevits, Utsebnik trgovago prava,
lk. 191.

Leiutiste kaitset korraldavad vastavate maade patendiseadused. Leiutiste kaitse kui ka patendiõiguse põhimõtete kohta esineb kirjanduses kaks erinevat teooriat. Üks teooria on rajatud üldisele õigluseideele ning tunnistab leiutaja töö ning vastava tulemuse kaitse tarvilikuks autoriõiguse kujul. Autoriõiguse kaitse küsimus on oma juriidiliselt olemuselt erilaadiline, ning siin tekib küsimus, mida tuleb õieti kaitsta ja millisesse õigusvaldkonda see küsimus üldse kuulub? Kas tuleb kaitsta autorit, tema ideid või loomingu saadusi, kas meil on tegemist puhtsubjektiivse isikuõigusega, mille segamisest ja rikkumisest tulevad teised kõrvaldada või kuulub kaitse alla ikkagi autori loomingu saadus, materjaalne ese, millesse paigutatud autori ideed ja vaimne isiksus? On selge, et kui seadus kaitseks autorit kui vaimset töölisi, siis tuleks need kaitsenormid paigutada tööõiguse alla ja nende konstrueerimisel lähtuda tööõiguse kohta piistitatud põhiprintsiipidest. Seda

aga ei ole teinud ühegi maa seadusandlus. Järjekult - kaitse kuulub ikkagi teatavatele saadustele, mis ilmnevad konkretiseeritud esemetes.

Vastavas arvurikkas kirjanduses on ka läbiõõnud seisukoht, et leiutaja selle eest, mille ta on loonud, peab saama erilise kindla tasu.⁷

Teine teooria on rajatud rahvamajanduslikule alusele mis tunnistab, et patendiõigus ei anna leiutajale talle seaduslikult kuuluvat õigust, vaid ainult tasub talle üldsuse huvides tema leiutamisvaeva eest.⁸

Viimane teooria ühendab vastava tasu saamise paari tingimusega. Esiteks ta juhib tähelepanu sel-

7. A. Osterrieth, Das Patentrecht in der Kulturentwicklung, i. "Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht". K. Engländer, Zur Theorie des Patentrechts, lk. 33.
A. Elster, Urheber-, und Erfinder-, Warenzeichen- und Wettbewerbsrecht, lk-d 286 - 287.
8. F. Damme, Der Schutz technischer Erfindungen als Erscheinungsform moderner Volkswirtschaft, lk. 27.
G. F. Häberlein, Erfinderrecht und Volkswirtschaft, lk. 16.
H. Kändler, Der staatliche Erfindungsschutz im Lichte moderner Nationalökonomie, lk. 97.
H. Isay, Der Rechtsgedanke des Patentschutzes, i. "Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht".

lele, et esimeses teoorias toonitatud kaitse andmine autoriõiguse kujul ei suutvat selgeks teha, miks mõnele teisele leiutajale, kes samasuguse leiutise on saavutanud, ei anta esimese leiutajaga võrdset tasu. Teooria asub seisukohal, et eeldamis printsiibiga, mis võimaldab tasu andmist ainult esimesele leiutajale, on tegelik õiglase tasuandmine põhilikult rikutud. Teiseks juhib ta tähelepanu sellele, et patendiõiguse teooria ei peaks eelistama ühekülgselt mitte ainult leiutaja huvisid. Nii on kogemused aegade jooksul näidanud, väljaarvatud suurimad leiutised, et tööstuse edukus ei ole sõltuv olnud mitte üksikutest leiutajatest, vaid elu pidev arenemine ja tarvidused on ise rajanud vasta-va aluse. Seepärast sobib ütetus: "poleks Gutenberg trükikunsti leiutanud, siis oleks seda keegi teine teinud."⁹

Nii näeme, et n.n. rahvamajanduslik teooria,

---

9. F. Schlegelberger, Patentrecht, i. "Rechtsvergleichendes Handwörterbuch", V, lk. 537.

patendiõiguse mõiste määritlemisel on aluseks võtnud nii leiutaja kui ka üldsuse huvide rahuldamine. Ta lubab ühelt poolt leiutajale erilise tasu, et sellega leiutaja püüdlused vastavas suunas oleksid pidevalt erksad; teiselt poolt peab ta aga ka silmas vastavate tasude suurust ja kuju, lähtudes üldsuse huvidest.

Praktilisel käsitlusel on nende kahe teooria vahel seisukohavõtt väga suure tähtsusega, eriti aga patendi kaitseulatus määritlemisel. On selge, et mingisuguse patendi kaitseulatus peab sisuliselt vastama vähemalt patendi pretentsioonile, tih- ti seda ületadeski. Nii ei saa ka kunagi patendiomanikule kuuluvad absoluut-õiguse piirjooned ja ulatus rajaneda ainuüksi patendi pretentsiooni si- sule, sest siis oleks kaitse ulatus liig väike, kuna patendiomaniku võistlejad võiksid tema leiutist kergesti selle läbi omale kasulikuks teha, et nad patendi pretentsiooniga kokkupõrkest lihtsalt mööda hiiliks. Teatava patendi kaitseulatus kind-

laksmääramine nõuab alati vastust kahele küsimusele: 1) tuleb selgitada patendi pretentsiooni sisu ja 2) selgitada, kas kaitseulatus ületab patendi pretentsiooni.¹⁰

Patendiõiguse üldine iseloom seisab selles, et ta keelab teistel isikutel kasutada teatud leiutist ilma leiutaja loata. Võttes aluseks nii leiutaja kui ka üldsuse huvid leiutiste kaitse suhtes, näeme, et patendiõigus kaitseb mõlemaid ning otsib kompromisslahendust nende alaliselt mitterööbiti kulgevate huvide ühtlustamiseks. Leiutajale teatud ajaks antud tema leiutise kasutamise ainuõigus ning võimalus väljasulgeda kõiki teisi isikuid leiutise kasutamisest on patendiõiguse tähtsamateks momentideks.

---

10. H.Möller, Kommentar zum Patentgesetz, 11k. 90: Danach setzt die Feststellung des Schutzzumfanges jedes Patents jeweils die Beantwortung zweier Fragen voraus, nämlich der Frage nach dem Inhalt der Patentansprüche und der Frage, ob der Schutzzumfang über die Patentansprüche hinausgeht.

3. Leiutiste kaitse ajalooline areng.

Üldreegli kohaselt loetakse leiutis tekkinuks siis, kui inimene kas juhusliku või kavakindla juurdlemise tulemusena on jõudnud arusaamisele, et mõnel tehnilisel alal on võimalik parandada senist olukorda.¹¹ Vastava arusaamise lõpujärku jõudmisega leiutajas ongi leiutis olemas. On selge, et iheaegselt leiutise tekkimisega kerkib, iseäranis just tänapäeva leiutajas, üles ka soov leiutise kaitse suhtes. Tegelikult on leiutaja vastava leiutiseõiguse omanik juba enne oma leiutise avaldamist. Seejuures leiutaja omab enne leiutise avaldamist erilise nõudeõiguse, mille sihiks on patendi saamine.

---

11. Robolski ja Lutter, Patentrecht, i. "Handwörterbuch der Staatswissenschaften", VI, lk. 823.

Selline eriline nõudeõiguse olemasolu kindlustab leiutaja õiguslikku seisundit patendile, ning kõrvaldab leiutaja hirmu, et tema õigus vastavale uudisteosele, kas ebatäpse eelkirjelduse ehk mõne teise leiutaja poolt varemkasutamisele võtmisega, võiks kaduma minna.¹²

Suundudes vaatlusega kõige ürgsemasse ajajärku leiame, et selline leiutise kaitse taotlemine alge-
lisel kujul esines ka juba esimeste leiutajate juu-
res, olgugi et vastavad suunad, võrreldes tänapäeva-
ga on tugevasti erinevad ning mittekõrvutatavad. Võib
järeldada, et esimeste leiutajate kaitse taotlemine
oma leiutistele on seoses omandiõiguse kui ka oman-
dikaitse küsimustega. Nii näiteks kivikirve leiuta-
ja, kelle leiutis seisis kivi varre otsa asetamises
ei saanud oma leiutisele muud kaitset, kui kasutada
vastavat uut eset, ning tunda end vastava eseme pe-

---

12. H.Möller, Kommentar zum Patentgesetz, 11k. 87.

remehena. Leiutise kaitse pidi ta teostama ainuüksi ise, omaabi teel, kuna igasugused muud kaitsevahendid tol ajajärgul polnud üldse mõeldavad.

On kujutatav, et järgnevad leiutajad, olles veendunud teatava leiutise kasulikkuses, püüdsid oma leiutisi hoida piinlikult saladuses, et seetõttu olla paremas seisundis nendest, kes vastavat leiutist ei tundnud. Vastav leiutiste saladuses pidamine ning ainukasustus on ka ajalooliselt tõendatav. Asjaolu, et vanade rahvaste juures on esinenud suur lugupidamine nõidade, hiljem ka preestrite- ja arstide vastu, ongi tõenäoliselt tingitud suurel määral saladuses peetud leiutistest.¹³

Teine ajajärk leiutiste kaitse taotlemisel saabus siis, kui ühiskondlik elu oma arengus oli jõudnud välja organiseeritud õigusriigini. Nimetatud ajajärgul vastav õigusriik võttis leiutiste kaitse

---

13. Oelenheinz, Das Recht der Erfindung, lk. 27.

ja korra eest hoolitsemise enda kätte. Leiutaja sai tol ajajärgul riigilt juba kaudse tunnustuse oma leiutise eest ning talle tasuti tema mõtte-töö vaeva eest kas raha või erilise austusavaldusega. Ajajärgu ajaloolise tõendusena esinevad loendamatud juhud keskajast ning ka uuemast ajast, kus tookordsed valitsejad vürstid tasusid leiutajatele suuri rahasummasid, või kroonisid neid kõrgete auametitega. Kirjeldatud ajajärk osutub ka ülemineku ajaks selles mõttes, et siin hakkab tekkima leiutaja kaitsena lihtsa kasustusõiguse kõrval ka ainukasutamise õigus, mis leiutise kaitse asetab hoopis kindlamale alusele.

Kolmas ajajärk leiutiste kaitse alal sisaldab eneses teataval määral juba vastava riigi "kohustuse", mis konkreetselt peab avalduma selles, et riik tagaks leiutajale teatavaks ajaks ainukasutamise õiguse. On huvitav märkida, et sellist ainukasutamise õigust ei püüdnud mitte leiutaja ise oma leiutise

kaitseks hankida, vaid et selle õiguse loomine leiutaja kasuks on tulnud riigivõimu enese poolt. Vastav riigivõim, saades aru, kui tähtis on tööduse edendamine ja sellega kaasas käiva majandusliku jõukuse tõstmine, peamiselt just leiutajate kaasabil, võttiski omale "kohustuse" - tagada leiutajale leiutise ainukasutamise õigust teatavaks ajaks. Vastav ainukasutamise õigus esineb kõige konkreetsemal kujul monopolina.

Põhjendusena võib ette tuua asjaolu, et nimetatud ajajärgul leiutis tulles tegelikule rakendusele teatavas ettevõttes, võis reeta ise oma valmistamisviisi - seega saladuses pidamine ja lihtne kasutusõigus ei pakkunud enam mingit kaitset. Muidugi üksikutel juhusel, kui on tegemist selliste leiutistega, mida võis nende erilise konstruktsiooni tõttu teostada saladuses, piisab ka ainult kasutamise õigusest. Kui aga leiutis käsitab harilikku mehaanilist seadist, siis on võistlejatel kerge tai-

bata leiutise põhimõtet, ning hankides valmistamiseks vajalikud vahendid, ei võtaks samasuguse mehhaanilise seadise valmistamine enam palju aega. Kuna on selge, et leiutiste saladuses hoidmine ei ole ühiskonna arenemisele mitte kasuks, seepärast õigusriik püüab ka sundida leiutajaid oma leiutisi teatavaks tegema. Viimast sihti saavutab aga riik ainult sel teel, kui ta kaitseb leiutist teatava aja kestel leiutaja huvides. Igasugused leiutajale antavad soodustused ja kaitse, ei ole riigi poolt mitte selleks loodud, et kuidagi soodustada leiutiste saladuses hoidmist, vaid just selleks, et virgutada isikuid leiutamisele.

Vastavalt eelpool kirjutatule näeme, kuidas leiutise segamata kasutamise soovist ning algelisest leiutaja enese poolt teostatud kaitsest areneb välja kaitse, kuni riiklikult tagatud ainukasustamisõiguseni, mida kaasajal korraldavad vastavate riikide patendiseadused.

Milline on siis nüüd leiutaja tõeline aine-
 õigus patendile? Tavaliselt seletatakse seda nõnda,
 et patendiõutaja saab riigilt patendi kujul oman-
 divväärilise ülekantava avalikõigusliku valdusõiguse.
 On aga küsitav, kas leiutaja isik saab sellist ava-
 likõiguslikku valdusõigust nautida, kuna on selge,
 et patendi nõutaja ja leiutaja avalikõiguslikku
 valdusõigust rööbiti pole olemas. Seepärast võib
 leiutaja õigus olla vaid eraõigus, mis suundub omas
 olemuses mitte üksi riigi, vaid kas kõigi isikute
 või patendi nõutaja vastu. Kõige paremini saab õi-
 gust patendile juriidiliselt kindlaks määrata sel-
 lega, kui seda identifitseeritakse absoluutse, -
 kõigi vastu suunduva leiutaja õigusega.¹⁴ Vastav
 leiutaja õigus on eraomandi ilmeline ja ta võib
 leiutaja õigusjärglasele üle minna. Samuti peab
 leiutaja ainukasutamissoigus olema ülekantav, sest

---

14. H.Möller, Kommentar zum Patentgesetz, lk-d 73- 74.

vastasel korral osutuks ta kasutuks sellisele leiutajale, kel puudub leiutise teostamiseks tarvisminev kapital ja praktiline teostamisoskus. Niisugusel korral võib leiutaja talle kuuluva ainukasutamisõiguse loovutada teisele - ükskõik kas füüsilisele või juriidilisele isikule. Eriliselt maksab väide, et leiutajaõigus annab leiutajale absoluutse õigusena täieliku õigusliku valitsuse leiutise üle. Leiutaja võib - võttes arvesse leiutaja õiguse positiivset ülesannet, leiutist igal kujul kasutada. Ta võib oma õigust kui sellist või selle teostamist ülekanda, pantida j.n.e. Nii võib leiutaja õigust teataval määral võrrelda eraomandiõigusega, kusjuures eraomandi asjaõiguse eeskirju samal kujul võib kohaldada ka leiutajaõigusele. On selge, et kaasaja patendiomanik evib monopolistliku õigusliku võimu patenteeritud leiutise üle. Nagu iga absoluutõiguse juures, nii võime märkida ka patendiõiguse juures positiivset kui ka negatiivset funktsiooni. Kehtiv

Patendiseadus § 7 käsitleb positiivset funktsiooni, üteldes, millised kasutamisvõimalused kuuluvad patendiomanikule. Absoluutse patendiõiguse negatiivset funktsiooni käsitleb eriti Patendiseadus § 11, mis näitab ära kahjutasu nõudmise võimalused kahjutegija vastu, ühenduses patendiõiguse rikkumisega.

4. Patendiseaduste ajalooline ülevaade.

a) Inglise Patendiseadus.

Ajaliselt kõige vanemaks patendiseaduseks tuleb lugeda Inglise 1623 a. seadust.¹⁵ Nimetatud seaduse järele leiutise kaitse seisab selles, et leiutaja saab enesele leiutise ainuõiguse, kusjuures selline ainuõigus sisaldab eneses vastava tasu momenti, leiutaja vaimse töö eest. On selge, sellise tasu andmisel seadus arvestab leiutaja omakasupriidlikkust ning asetab leiutaja ühtlasi ka rahvuslike huvide teenistusse, mõjustades teda õpetama

---

15. Robolski ja Lutter, Patentrecht, i. "Handwörterbuch der Staatswissenschaften", VI. lk. 820.
G. F. Sersenevitš, Kurs trgovago prava, II, lk. 86.

rahvast arendama üldist tööstust. Tookordses patendiõiguses esineva ainuõiguse tasuks andmise põhjenduseks tuuakse ette seda, et: 1) leiutaja on rikastanud maa rahvamajandust uute teadmistega ja 2) et selliste eesõiguste andmine leiutajale virgutab ka selleks võimelisi teisi isikuid uusi leiutisi ning ühtlasi ka väärtusi looma. Näib, et juba tookordne seadusandlus arvestas sellise seaduse vormuleerimise viisiga, et ta tiivustaks leiutajat avaldama üldsusele oma leiutist, ning virgutama ka teisi isikuid vastaval alal energiliselt tegetsema.

b) Prantsuse Patendiseadus.

Teiseks patendiseadusandluse allikaks on Prantsuse patendiseadus 7. jaanuarist 1791 a. ¹⁶ Selle sea-

---

16. Robolski ja Lutter, Patentrecht, i. "Handwörterbuch der Staatswissenschaften", VI, lk. 821.
G. F. Seršenevitš, Kurs torgovago prava, II, lk.86.

duse omapärasuseks tuleb lugeda asjaolu, et leiutajaõigus kuulub seaduse mõtte järele inimeste üldiste õiguste hulka ning temas tunnustatakse seaduslikult leiutaja õigust leiutise ainukasutamisele.¹⁷

Nimetatud seadus annab õiguse patendile riikliku akti kaudu ja määrab kindlaks ka vastava kaitseõiguse ajalise kestuse. Olgu veel tähendatud, et õigus leiutisele ei võrsu siin iseenesest koos leiutistöö lõpetamisega, vaid ta tekib alles patendi saamisega.

Üldiselt on nimetatud Prantsuse patendiseadus tugevaks aluseks tänapäeva patendiseadustele. Viimased on vabalt kõrvutatavad mõningates osades Prantsuse patendiseadusega ning seal esitatud normidega. Juba tolleaegses seaduses oli ettenähtud, et vastav leiutis ei tohtinud olla ilmunud avalikus

---

17. "Toute découverte ou nouvelle invention dans tous les genres d'industrie est la propriété de son auteur," art.

trükitootes, avalikkus ei tohtinud olla täies ulatuses teadlik leiutisest j.n.e. Sellised põhimõtted, vaatamata erinevustele tookordse ja kaasaja ühiskondlikkude elunähtude vahel, on jäänud tänaseni piisima.

c) Saksa Patendiseadus.

18

Saksa 25. mai 1877 a. seadus vastandina Prantsuse seadusele, ei loe leiutise kaitset kui niisugust mingisuguseks leiutaja loomulikuks õiguse järelduseks. Seaduse mõtte järele tuleb patendi andmisest aru saada kui vahendist, millega loodetakse tõsta rahvuslikku töönduslikku usinust.

Saksa uus patendiseadus, mis antud 5. mail 1936 a., oma kehtivusele tulekuga, toob esile terve rida kahtlus küsimusi, mis eriliselt natsionaal-

---

18. Robolski ja Lutser, Patentrecht, i. "Handwörterbuch der Staatswissenschaften", VI, lk. 821.
G. F. Seršenevitš, Kurs trgovago prava, II, lk. 87.

sotsialistlikule õigusele ka patendiõiguse alal pa-
neb rasked ülesanded. Seejuures peab aga silmaspi-
dama juhi (Hitler) sõnu: "Leiutaja ei pea suur ole-
ma mitte ükski kui leiutaja, vaid veel suurem kui
rahvaliige."¹⁹ Kuid teatava rahvaliikmena on kel-
legil õigus tasule, seega ka leiutise kaitsele,
vaid siis ja ainult sel määral, kui võrd ta oma leiu-
tist tõeliselt avaldab üldsusele. Nii siis ei saa
esineda tasusaamist vaimse omandi - idee eest, vaid
ainuüksi teatava teene eest, mida vastav leiutaja
annab üldsusele.²⁰ Kaasaeg on asunud seisukohale,
et teatava leiutise kõrge väärtus õigustab veel ai-
nelise tasu kõrval, mida antakse patendi väljaand-
mise kujul, ka ideelist tasu - leiutaja au.

Nii palju kui on teada, on patendimaniku õi-
gused kõik erandõigused, millel igal pool on tea-
tavad piirid, ja mis konkreetse väljenduse leiavad

---

19. H.Möller, Kommentar zum Patentgesetz, lk. 5.

20. H.Möller, Kommentar zum Patentgesetz, lk. 6.

iseäranis seal, kus patendi omaniku isiklikud huvid peavad ühiskonna huvidele alistuma. Kuidas selline põhimõte end igal üksikul juhul laseb ellu rakendada, seda püüavadki Saksa uue patendiseaduse eeskirjad kindlaks määrata.

d) Vene Patendiseadus.

Ex- Vene Patendiseadus on pärit a. 1896.²¹

Vastav Vene seadus on enne oma lõpliku kuju võtmist läbi teinud suure ajaloolise arengu, mille alguseks tuleb lugeda Peeter Suure ajastut. Ta on otseseks jatkuks 1812 a. Venemaal väljaantud esimesele patendiõiguse seadusele ning moodustab, arvestades aegade jooksul tehtud täienduste ja muudatustega Vene Tööstuse seaduse IV peatüki.

Huvitava ajaloolise jaotuse Venemaa kohta, ar-

---

21. VSK XI köide, II jagu, 1913 a. väljaanne, §§ 69 - 123.

vestades leiutaja n.n. eesõiguste ajaloolise arenemisega, teeb prof. Al Pilenko. Ta saab nimelt kolm ajajärku:

1. Peeter Suurest kuni 17. juuni 1812 a. manifestini
2. A. 1812 kuni 30. märtsi 1870 a. seaduseni ja
3. A. 1870 kuni 20. mai 1896 a. seaduseni.

Esimese ajajärgu iseloomustuseks tuleb lugeda seda, et siis esines patendi mõiste kohta väljendis - "eesõigus armu poolest". Aja kulgedes ning elu arenedes jõuti aga veendumusele, et teatud tingimuste olemasolul (uudsus ja töenduslik väärtus) leiutajal on teatud kindel õigus patendile. Edaspidisel arengul patendi mõiste suhtes loobuti seisukohast - "eesõigus armu poolest", ning patendile vaadeldi juba kui dokumendile, mis pidi kinnitama ning kaitsma leiutaja teatud õigusi teatud tingimuste olemasolul.

Vastavad VSK XI k. II j., 1913 a. väljaandes esitatud normid kehtisid ka Eesti ajal teatavate täienduste ja muudatustega. Uue patendiseaduse

kehtimahakkamisega kaotasid aga VSK toodud normid
lõplikult oma jõu.

5. Kehtiv Eesti Patendiseadus.

Eesti Patendiseadus, mis antud Riigihoidja poolt dekreedina 24. septembril 1937 a., on võrsunud kõige otsemalt Vene 1896 a. seadusest. Seadus koosneb 4-st peatükist sisaldades 47 paragrahvi. Esimene peatükk sisaldab sätteid patendiõiguse üldeeskirjade (§§ 1 - 6), patendiomaniku õiguste (§§ 7 - 15), patendi kehtivuse ja tühistamise (§§ 16 - 20) ja sundvõõrandamise (§§ 21 - 24) kohta.

Teine peatükk sisaldab sätteid patendinõutamise menetluse kohta moodustades 5 jagu: 1) patendinõutamise tingimused ja tagajärjed (§§ 25 - 29), 2) patendinõutamise otsustamine (§§ 30 - 33), 3) kaebuste otsustamine (§§ 34 - 37), 4) patendinõutamise avaldamine ja protestid (§§ 38 - 41) ning 5) patendi väljaandmine (§§ 42 - 44).

Kolmas peatükk sisaldab sätteid lõivude kohta (§§ 45 - 46) ning neljas peatükk sisaldab lõppeeskirjad (§ 47).

Seaduse kehtima hakkamisega kaotasid maksvuse:

- 1) Vabriku- ja käsitööstuse seaduse §§ 69 - 123 (VSK XI k. II j., 1913 a. väljaanne, IV peatükk, ja RT 1921, 39, 29.)
- 2) Lõivuseaduse §§ 367 - 371 (VSK V k., 1914 a. väljaanne, ja RT 1921, 39, 29 ja RT 1924, 81/82, 44.)

6. Patendi õigus.

Üldreegli kohaselt ei saa tekkida leiutiste kaitse mitte leiutise tegemise ajast, vaid alles siis, kui vastav riik oma organite kaudu annab leiutisele patendi. Seega patent kujutab enesest dokumenti, mis leiutaja õigusi kinnitab.²² Ta sisaldab eneses: 1) õigust kaitse saamiseks patendi nõutamise kaudu ja 2) õigusi patendist, mis keelavad teistel isikutel kasutada leiutist ilma leiutaja loata.

Selleks, et saada leiutisele patenti, peab leiutis eneses sisaldama käesoleva töö algul ette-
toodud uudsuse ja töendusliku väärtuse momendid.

---

22. A.Piip, Kaubandusõigus ja-protsess, lk. 168.

Kehtiva patendiseaduse järele võib nõutada patente tööstuse alal tehtud kui ka töönduslikult rakendatavate leiutiste ja nende täienduste kaitseks.²³

Järgnevalt määrab kehtiv seadus ära leiutised, mis ei ole mitte patenteeritavad. Sellistena esinevad: 1) leiutised, millede otstarve või kasutamine käib kehtivate seaduste, avaliku korra või kõlbuse ja heade kommete vastu; 2) teaduslikud avastised, abstraktsed teooriad, põhimõtted ja ideed; 3) toidu ja maitseained, ravimid kui ka keemilisel teel valmistatud ained; eelnimetatud saaduste kindlad ja erilised valmistamisviisid ja selleks tarvilikud seadised on aga patenteeritavad.²⁴

Üldjoontes valitseb kõikides maades seisukoht,

---

23. Patendiseadus § 1.

24. Patendiseadus § 2.

et "resultaadid" pole patendikõlvulised. On selge, et resultaat pole saadus, selle sõna otseses mõttes, ega ka saaduse elementide muudatus; tema all tuleb mõista mittekehalikku seisukorra muudatust, nagu seda on näiteks tulirelva laskekauguse suurendamine, katlalubjastuse vältimine, tootelise tegevuse odavdamine j.n.e. Ei vaja pikemat seletust, et ainult vahendid, millede abil nood eesmärgid saavutatakse, on patendikõlvulised.

Samuti on ka kõikjal leidnud tunnustuse seisukoht, et "tegevused" (funktsioonid) pole patendikõlvulised. Küll aga võivad teatava tegevuse vahendid või ka teatavais tingimuses üksikute tea-

---

25. F. Schlegelberger, Patentrecht, i. "Rechtsvergleichendes Handwörterbuch", V, lk. 545: In allen Ländern ist anerkannt, dass "Resultate" nicht patentfähig sind. Resultat ist weder ein Erzeugnis, noch eine Veränderung in den Elementen eines Erzeugnisses; ein Resultat liegt vielmehr vor, wenn man einen Zustand von Dingen herbeiführt, der von jeder Idee eines bestimmten Gegenstandes absieht. Einfacher: Resultate sind unkörperliche Zustandsänderungen.

26. F. Schlegelberger, Patentrecht, i. "Rechtsvergleichendes Handwörterbuch", V, lk. 545.

tavate vahendite tegevusviisid olla patendikõlvulised.

Leiutajale, kes on saanud teatava patendi omanikuks, kuuluvad rida eesõigusi, mida temale tagab patent. Leiutaja isiku kui ka leiutise enese vastu sihitud igasuguste õigusrikkumiste vältimiseks, sisaldab kehtiv patendiseadus rida norme, mis allpool tulevad üksikasjalisemalt vaatluse alla.

Tegeliku patendiõiguse kaitse läbiviimiseks on rakendatavad nii tsiviil - kui ka kriminaal kohtu kord, kusjuures kohtu otsused omavad sundusliku iseloomu ja on kõrvutatavad tõega - *res iudicata pro veritate accipitur*. Kehtiv Patendiseadus kindlustab leiutajale ainuõiguse tema leiutise kohta teatavaks ajaks. Ent sest kindlustamise faktist üksi on vähe. See ei taga veel, et ka vastavate leiutajate õigusi teiste isikute poolt respektieritakse. Et seda saavutada peab vastavaid õigusi õigusrikkujate vastu sanktsioonidega kindlustama. Sanktsioonid endast õieti moodustavadki leiutaja õiguste kaitse.

Tsiviilõiguslik kaitse taotleb leiutajatele ja nende õigusjärglastele nende leiutaja õiguste alal tehtavate majanduslikkude kahjude heastamist. Tsi-
viilõiguslikust kaitsest ainuõiguste kindlustami-
seks üksi on vähe. See sageli ei paku ka küllal-
dast tagatist nende rikkumiste vastu. Et seda saa-
vutada, asub seadusandlus ainuõigusi ka kriminaal-
õiguslikult kaitsma. Kriminaalõiguslikult kaitseb
seadusandlus leiutajate õigusi siis, kui nende
rikkumine omab süüteo tunnuseid. Nii määrab sea-
dus: süüdlast selles, et ta omavoliliselt kasutas
võõrast seatud korras antud ainuõigust leiutise
või firma peale, või võõrast õigust seatud korras
registreeritud tööstussaaduse mudeli või joonise
reprodutseerimise peale, karistatakse: arestiga
mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle 500
krooni.²⁷ Kauplejat, kes süüdlane selles, et ta
hoidis müügiks või vedas sisse välismaalt müügiks

---

27. Kriminaal Seadus § 584.

või miis asja, mis teadvalt oli valmistatud autoriõiguse või leiutise ainuõiguse rikkumisega, karistatakse: arestiga mitte üle kuue kuu või rahatrahviga mitte üle 500 krooni.²⁸

Peale selle on leiutaja õigused kaitstud ka rahvusvahelises ulatuses, mida reguleerib 20. märtsil 1883 a. Pariisis tööndusliku omandi kaitseks sõlmitud konventsioon.

Nimetatud konventsiooniga on Eesti ühinenud 1923 a.²⁹ Selle järele on kindlustatud omamaalaste leiutajate õigused välismaal ja vastupidi-- välismaiste leiutajate õigused teataval maal.³⁰ Leping määrab, et kõigi allakirjutatud riikide kodanikud teistes riikides omavad kaitset oma leiutistele samuti kui siseriigi kodanikud leiutis-

28. Kriminaal Seadus § 585.

29. Vaata RT 1923, 144, 114.

Convention d'Union de Paris du 20 mars 1883 pour la protection de la propriété industrielle révisée a Washington le 2 juin 1911.

30. Convention art. 1.

patentide, üldkasulikkude asjade, mudelite, tööstuste mustrite, vabrikute ja kaubamärkide tööstusliku nimetuse ja selle algupärase tähenduse kohta puutuva kuritahtliku võistluse vastu võitlemise suhtes. Kohtus kaitse muretsemisel teiste lepinguosaliste riikide kodanikud on täiesti samavõrduslikud oma maa kodanikkudega kõikides küsimustes, kusjuures mõõduandev on domitsiil.³¹ Iga lepinguosalise riigi kodanik võib nõuda patendi väljaandmist ükskõik missuguses lepinguosalisest riigis.

---

31. Convention art. 2.

7. Patendi subjektid.

Kehtiv seadus määrab, et patendi nõutamise õigus kuulub leiutajale enesele või tema õigusjärglasele. Seejuures loetakse leiutajaks või tema õigusjärglaseks isikut, kes esineb patendinõutajana.³² Selline patendinõutaja leiutajaks lugemine on tingimuslik ja esineb niikaua, kuni ei ole tõendatud vastupidist. Õigus patendi nõutamise kohta iseenesest ei tarvitse olla lahutamatult seotud leiutaja isikuga, vaid selle teostamise subjektiks võivad olla, nagu eelpool nimetatud, ka leiutaja õigusjärglased. Viimasena võivad esineda:

1) leiutaja pärijad ja 2) isikud, kelledele leiuta-

---

32. Patendiseadus § 5.

ja on üle andnud oma õigused leiutise kohta. Nii näeme, et leiutise õigusliku kaitse subjektideks võivad olla isikud, kellelelt leiutise tekkimiseks pole tulnud mingisugust algatustki. Selline patendisaamise õiguse kui ka patendi üle andmine peab olema registreeritud Patendiametis ning kuulutatud välja Riigi Teatajas.³³ Patenti võivad nõutada ning saada nii Eesti kui ka välismaa füüsilised ja juriidilised isikud.³⁴

Kui leiutise idee on ühelt isikult, leiutis aga tegelikult täide viidud teise isiku poolt, kes on siis leiutaja? Suurem osa seadusandlusi, kui mitte kõik seadusandlused, tunnistavad leiutajaks ja leiutisõiguse kaitse subjektiks viimase, s.o. idee täideviija, sest teostamata ideed on võimatu kaitsta. Kui aga sama idee omanik on selle idee täideviija palganud enese teenistusse teenistuslepingu alusel ja lasknud oma idee kehastada

---

33. Patendiseadus § 9.

34. Patendiseadus § 4.

palgatud tööjõul, siis on leiutajaks ikkagi ideeandja ja tööjõu palkaja.

Juhud, kus patendinõutajaks on kas leiutaja ise, või tema õigusjärglane, näiteks isik, kellele leiutaja oma õiguse on üleannud, moodustavad patendi subjekti kindlaksmääramise suhtes kõige lihtsama olukorra. Keerulisemaks muutub asi siis, kui tegemist on leiutisega, mis tehtud mitme isiku poolt. Keda lugeda siis patendi subjektiks? Vastavad küsimused on Patendiseadus lahendanud järgmiselt: kui leiutis on tehtud mitme isiku poolt sõltumatult üksteisest, siis on õigus patendile sellel, kes esimesena esitas Patendiametile patendinõutamise avalduse patendi saamiseks selle leiutise peale.³⁵ Nii siis seadus kindlustab leiutise kaitse sellele, kes ajalisel varemini on asunud oma leiutise kaitse taotlemisele.

Kui aga leiutis on tehtud mitme isiku poolt

---

35. Patendiseadus § 5, 3-as lõige.

ühiselt, siis on meil tegemist n.n. ühisleiutisega ja nendel leiutajatel on õigus patendile ühiselt. Seega leiutise kaitse kuulub mitmele isikule. Kehtiv Patendiseadus nimetatud küsimust eriliselt ei puuduta. Seal on öeldud ainult niipalju, et kui leiutis on tehtud mitme isiku poolt ühiselt, siis on neil õigus patendile ühiselt.³⁶ Edasi, kui patenti ühe leiutise peale nõutakse ühiselt mitme isiku poolt või kui patent on mitme isiku ühine omand, siis õiguste vahekorrad sellele leiutisele või patendile olenevad patendi nõutajate või patendiomanikkude omavahelisest kokkuleppest.³⁷ Siinjuures seadus on jätnud patendi subjekti otsese kindlaksmääramise normeerimata.

Nii näiteks võib esineda juht, kus teatava käitise omanik palgates ametisse inseneri, teeb viimasele kohustuseks arendada välja ettevõtte üht kindlat ala. Seejuures maksab käitise omanik inse-

---

36. Patendiseadus § 5, 4 -as lõige.

37. Patendiseadus § 6.

nerile palga, annab talle kasutada kõik käitise tehtud tööd, kogemused ja vahendid j.n.e. Kui nüüd, eelpool nimetatud olukorda arvestades, insener teeb mõne leiutise, siis kerkib üles küsimus, keda neist lugeda selle leiutise omanikuks ning kumb on õigustatud nõutama patenti, kas insener või käitise omanik? Meie kehtiv seadus jätab ühenduses viimase olukorraga reguleerimata ka terve rida teisi küsimusi. Nii ei leidu meie seaduses sätet selle kohta, kas eelpool mainitud juhul on õigustatud üks pool esitama kohtulikku nõuet teise patendinõutamise vastu või mitte; kas üks pool võib esitada protesti patendiandmise vastu j.n.e.

Nimetatud küsimuste lahendamisel tuleb paratamatult võtta eeskujuks, vastava juhu esinemisel, välismaa kohtu praksist ning vastavat literatuuri,³⁸ mis võib aga olla oma loomult väga erisugune, ole-

---

38. Saksa Riigikohtu otsused tsiviilasjus 5.2.1930 Bd. 127 201-203; 21.2.1931 Bd. 131 329-330; 7.12.1932 Bd. 139 92-94;

nevalt sellest, kas on tegemist "teenistuseleiutisega", "käitiseleiutisega" või "vaba leiutisega".

Nii loetakse teenistuseleiutiseks leiutist, mille on teinud keegi palgaline isik oma töökohas tal-
le määratud ülesannete täitmisel.³⁹ Erilise tähtsuse omab siin koha määrang, kuna palgalise isiku leiutist väljaspool tema ülesannete piirkonda nimetatakse vabaks leiutiseks. Viimasel juhul palgaline leiutaja on samal tasapinnal kui vaba leiutaja ning kui ettevõtja avaldab palgalise isiku selle leiutise ilma leiutaja nõusolekuta, siis on leiutajal samad vahendid kasutada, kui vabal leiutajal ebaseadusliku omastaja vastu.⁴⁰

Käitiseleiutiseks loetakse leiutist, mis on tuletatud mitme palgalise isiku ühistööna. Seejuures on tingimuseks, et leiutise saabumiseks oleks kasutatud vastavas ettevõttes olevaid vahendeid

---

39. H.Möller, Kommentar zum Patentgesetz, lk. 76.

40. H.Möller, Kommentar zum Patentgesetz, lk. 300.

ja kogemusi.⁴¹ Seega käitiseleiutise puhul üksiku inimese isiklik osa leiutise tuletamise suhtes jääb tahaplaanile, ning kaitse kuulub käitisele. Käitiseleiutis oma loomult on teenistuseleiutise alaliik.

Üldjoontes on aga selge, et nii käitiseleiutise kui ka teenistuseleiutise korral vastava ettevõtte omanikul peab olema teatav õigus leiutisele ning seega ka leiutise kaitsele.

Küsimuse lähemal vaatlusel tuleb teha kindel vahe selles suhtes, kuidas leiutis on saanud, kas leiutamistöö kujutab endast üht osa teenistuslepinguga ettenähtud tööst või mitte. Järgnevalt on tähtis veel selgitada, kas leiutis on tehtud käitises palgalise kohustuste tegevuspiirkonnas või mujal. On selge, et kui keegi näiteks on ametis konstruktsiooni-, katsete- või mõnes muus sarnases ettevõttes, siis tema töö seisabki vastavate kon-

---

41. H.Möller, Kommentar zum Patentgesetz, 11k. 75.

struktsiooniliste ja leiutisalaliste ülesannete lahendamises, milliste tulemused tingimata peavad saama ettevõtja omanduseks.⁴² Vastavalt sellele ka nimetatud leiutiste kaitse taotlemine ja patendi nõutamise õigus saab kuuluda ainult ettevõtjale, milline seisukoht on arvurikkas välismaa kirjanduses ka tunnustuse leidnud.

---

42. H.Möller, Kommentar zum Patentgesetz, lk. 120.

8. Patentimise organid.

Patentimise organiteks on Eestis: 1) Majandusministeeriumi juure kuuluv Patendiamet, 2) Patendikomitee ja 3) Patendipeakomitee.

Patendiameti ülesandeks on läbivaadata patendinõutamisest ja otsustada patendi väljaandmise kohta käivaid küsimusi ning esitada viimased Patendikomiteele. Patendinõutamise avalduse vastuvõtmise kohta annab Patendiamet tunnistuse ning kuulutab patendinõutamisest Riigi Teatajas.⁴³ Niisiis Patendiameti ülesanded on esmajoonel formaalset laadi, jälgides, kas patendinõutamiseks astunud sammud leiutaja poolt on kooskõlas seaduse sätetega. Nii näiteks patendi-

---

43. Patendiseadus § 25.

nõutamine, millele ei ole lisandatud leiutise kirjeldust või kviitungit patendinõutamise lõivu tasumise kohta, jäetakse tähele panemata ja patendinõutamisavaldus loetakse mitteesitatuks.⁴⁴

Teatava sisulise Patendiameti ülesande moodustab leiutise uudsuse ja tööndusliku väärtuse suhtes seisukoha võtmine. Kehtiv seadus määrab, et patente saab nõutada tööstuse alal tehtud kui ka töönduslikult rakendatavate uute leiutiste ja nende täienduste kaitseks.⁴⁵ Järjekuldselt leiutise uudsuse ja tööndusliku väärtuse kohta peab Patendiametis otsus langetatud olema, enne kui patendinõutamisavaldus esitatakse läbivaatamiseks Patendikomiteele, sest kuidas muidu saab seletada meie Patendiseaduse § 30-das toodud seisukohta, mille järele Patendikomitee esitatud patendinõutamise läbivaatamisel ei aruta üldse küsimusi, - kas patentimiseks esitatud leiutis on uus, - on praktilise väärtuse-

---

44. Patendiseadus § 25 lõige 5.

45. Patendiseadus § 1.

ga j.n.e.? On huvitav märkida, et meie kehtiv Patendiseadus annab üheltpoolt mõõdupuu selle kohta, millal ei loeta leiutist uueks⁴⁶, - teiselt-poolt tunnistab aga leiutise uudsuse küsimuse patendi nõutamisel mitteoluliseks. Tuleks aga siiski järeldada, et leiutise uudsuse küsimus on ikkagi ka üks seaduses ettenähtud tingimustest, ning seaduse § 30-da sisu on teataval määral vastolus § 1-sega. Vastab aga esitatud patendinõutamisaval-dus kõigile seaduses ettenähtud tingimustele, siis esitab Patendiamet patendinõutamise edasi Patendi-komiteele.

Esitatud patendinõutamise läbivaatamisel Paten-dikomitees peetakse kõige pealt silmas, kas leiutis on patenteeritav ja tööstuse alal tehtud või töönduslikult rakendatav, kas tema kirjeldus ja joonestused on küllalt selged ja täielikud ja kas patendinõutamine ja muud asjasse puutuvad dokumen-

---

46. Patendiseadus § 2.

did on kooskõlas seaduste ja määruste nõuetega.⁴⁷

Patendikomitee koosneb Patendiameti juhatajast kui esimehest ja kahest Majandusministeeriumi eriteadlasest, Majandusministri nimetusel.⁴⁸ Patendikomitee istungitest võib osavõtma kutsuda ka patendinõutajaid kui ka teisi asjatundjaid, seletuste andmiseks vastava leiutise kohta. Ülesandeks on: - otsustada patendi väljaandmist. Kui patendinõutaja ei rahuldu Patendikomitee otsusega, siis on võimalik edasi kaevata Patendipeakomiteele.⁴⁹

Patendipeakomitee (varem patendi-appelatsioonikomisjon) koosneb esimehest, kelleks on Majandusministeeriumi Tööstusosakonna direktor ja kahest Majandusministeeriumi eriteadlasest liikmest Majandusministri määramisel.⁵⁰ Patendipeakomitee otsuste peale võib edasi kaevata Riigikohtule administratiiv kohtu korras.⁵¹

-
47. Patendiseadus § 30.
 48. Patendiseadus § 31.
 49. Patendiseadus § 34.
 50. Patendiseadus § 36.
 51. Patendiseadus § 37.

Ex libi. univ. Tart.

Võrdlusena käsitades Saksa patendiseadust, näeme viimase juures hoopis erineva patentimis organite astmestiku. Nimetatud seaduse järgi esineb iseseisev Riigipatendiamet, mis koosneb presidendist ning juriidilise ja tehnilise haridusega liikmetest.⁵² Riigipatendiameti organiteks⁵³ on: 1) katsekoda - kus uuritakse objekti, millele soovitakse patenti 2) patendijaoskond - kus toimub patendiasjadesse puutuvate küsimuste lahendamine, 3) Senat (tühis-tussenat) - kus arutatakse patendi tühistamist, tagasivõtmist, sundlitsentsi väljaandmist j.n.e. Senat koosneb kahest juriidilise ja kolmest tehni-lise haridusega liikmest⁵⁴, 4) Senat (kaebuste se-nat) - siia esitatakse kaebused näiteks patenditü-histamise vastu. Koosneb: kolmest juriidilise hari-dusega liikmest⁵⁵, 5) Suur senat - otsustab põhja-paneva tähtsusega küsimusi ja tema otsused on lõp-

---

52. Patentgesetz § 17.
 53. Patentgesetz § 18.
 54. Patentgesetz § 18 $\frac{6}{7}$
 55. Patentgesetz § 18 $\frac{7}{7}$

likud. Koosseis: president, kolm juriidilise ja kolm tehnilise haridusega liiget.⁵⁶

---

56. Patentgesetz § 19.

9. Patendi saamise kord.

Et saada leiutisele patenti, selleks tuleb esitada meil Majandusministeeriumi Patendiametile vastav eestikeelne patendinõutamisavaldus, leiutise kirjeldus, joonised, tarbekorral mudelid, proovid ja Eesti Panga või selle osakonna kviitung patendinõutamis lõivu tasumise üle.⁵⁷ Nõutamisavaldust võib esitada isiklikult kui ka voliniku läbi.⁵⁸ Iseäranis tuleb rakendamisele viimane juht siis, kui patendinõutaja elab välismaal. Nõutamisavaldusele juurelisatud leiutise kirjeldus võib olla esialgu ka inglise, prantsuse, saksa või vene keeles, kuid niisugusel juhul on kohustatud patendinõutaja ühe kuu jooksul,

---

57. Patendiseadus § 25, 1-ne lõige.

58. Patendiseadus § 26.

arvates patendinõutamise päevast esitama vastava ees-
tikeelse tõlke, mis loetakse ka algupärandiks.⁵⁹

Peale patendinõutamisavalduse vastuvõtmist annab
Patendiamet välja erilise kaitsetunnistuse,⁶⁰ mis ta-
gab patendinõutajale kuni patendi tegeliku saamiseni
vastavad leiutajale kuuluvad õigused. Patendinõutami-
ne, millele ei ole lisandatud leiutise kirjeldust või
kviitungit patendinõutamise lõivu tasumise kohta, jää-
takse tähelepanemata ja patendinõutamisavaldus loe-
takse mitteesitatuks.⁶¹ Leiutise kirjelduse kui ka
tarvilikkude joonestuste kohta kehtib põhimõte, et
need peavad olema niivõrd selged ja täielikud, et
teistel asjatundjatel oleks võimalik selle põhjal
leiutist teostada või kasutada. Kirjelduse lõpus peab
selgelt esildatama, mis on patendinõutaja arvates
leiutises uut ja iseloomustavat ja millele nõuta-
takse patendikaitset (patendiaine).⁶²

-
59. Patendiseadus § 25, 4-as lõige.
60. Patendiseadus § 25, 7-es lõige.
61. Patendiseadus § 25, 5-es lõige.
62. Patendiseadus § 28.

Esitatud patendinõutamised vaatab läbi ja otsustab Patendikomitee.⁶³ Kui patentimiseks esitatud leiutis ei ole patenteeritav või ei ole tehtud tööstus alal või pole töönduslikult rakendatav, siis keeldutakse patendi andmisest.⁶⁴ Kui aga patendinõutamise tingimused on täidetud või kui patendinõutaja on kõrvaldanud patendinõutamise puudused, siis Patendiamet otsustab avaldada patendinõutamise ja kuulutab sellest ühekordselt Riigi Teatajas.⁶⁵ Kahe kuu jooksul, arvates kuulutuse ilmumisest, võib igati tutvuda väljakuulutatud leiutise kirjeldusega ja andmetega Patendiametis ja esitada Patendiametile tarbekorral kirjaliku protesti patendi andmise vastu seaduses ettenähtud põhjusil.⁶⁶

Kui patendi väljaandmiseks takistusi ei ole, teatab Patendiamet sellest patendinõutajale. Patendi soovimise korral tuleb patendinõutajal kolme kuu

-
63. Patendiseadus § 30.
 64. Patendiseadus § 32.
 65. Patendiseadus § 38.
 66. Patendiseadus § 39.

jooksul, arvates Patendiameti teadaande kättesaamise päevast, esitada vastava avalduse juures Eesti Panga või selle osakonna kviitung patendi esimese aasta lõivu tasumise kohta, vastasel korral loetakse patendinõutamine tagasivõetuks ja asjatoimetus lõpetatakse.⁶⁷ Peale aastalõivude tasumise kviitungi esitamist annab Patendiamet patendi välja kusjuures kõik patendist sõltuvad õigused hakkavad kehtima patendi allakirjutamisega. Patendis tähendatakse ära patendiomniku nimi ja asukoht, leiutise nimetus, patendinõutamise ja patendi allakirjutamise kuupäev. Väljaantud patendist kuulutab Patendiamet Riigi Teatajas.⁶⁸

Eelpool toodud kord ei tule aga rakendamisele iga leiutise puhul. Nii ei kuulutata patendi nõutamisest ega avaldamisest siis, kui patenteeritav leiutis puudutab riigikaitssesse puutuvaid küsimusi.⁶⁹

Umbes samane patendi saamise kord kehtib ka Saksamaal. Seal tuleb patendi saamiseks vastav patendinõu-

---

67. Patendiseadus § 42.

68. Patendiseadus § 43.

69. Patendiseadus § 38, 3-as lõige.

tamisavalldus ühes seaduses ettenähtud lisadega, esitada Riigipatendiametile.⁷⁰ Edasi uuritakse vastav objekt läbi katsekojas ning esitatakse siis Patendijaoskonnale. Patendi nõutamisest teadaandmiseks kasutatakse erilist Patendilehte,⁷¹ kusjuures vastuväite esitamiseks, väljakuulutatud leiutise patenteerimise vastu, on määratud kolme kuuline tähtaeg.⁷² Kui ei ole esitatud protesti leiutise patenteerimise vastu ja tasutud vastav maks, siis antakse välja patent, millest kuulutatakse eelpool nimetatud Patendilehes.

---

70. Patentgesetz § 12.
 71. Patentgesetz §§ 24 4
 72. Patentgesetz § 32.

10. Patendi omaniku õigused ja kohused.

Patent kujutab enesest dokumenti, mis leiutaja õigusi kinnitab.⁷³ Seega patendi omanikule kuulub terve rida seadusega tagatud õigusi. Nii on patendi omanikul ainuõigus vastavat patenteeritud leiutist tööstuslikult valmistada, teostada, kasutada, müüa, levitada ja töönduslikult rakendada. Kui patent on antud talitusviisi peale, siis ulatuvad patendiga saadud õigused ka saadustele, mis on vahenditult valmistatud selle talitusviisi järgi.⁷⁴ Kehtiv Patendiseadus § 7 annab seega õiguse leiutiseset kasutada ainult patendiomanikule, puudutades see-

---

73. A. Piip, Kaubandusõigus ja-protsess. Ilk. 168.

74. Patendiseadus § 7.

juures otseselt kahte küsimust ja nimelt: - leiutiseset ning patendiomanikule määratud kasutamise võimalusi. Nii näeme, et patendiomanikule on tagatud seaduse järele kõik võimalused ning kättesaadavad abinõud oma leiutise kõigekülgselt teostamiseks. Ta võib ka oma leiutist lubada teistel isikutel tarvitada ning tarbekorral nõutada ka lisapatenti oma leiutise täiendusele või parandusele. Mis puutub patendi müümisesse, kinkimisesse j.n.e., siis siin kentib põhimõtte, et vastav patendiomaniku õiguste üleminek peab olema registreeritud Patendiametis. Helpool nimetatud muudatuste registreerimiseni loetakse patendiomanikuks Patendiametis registreeritud isik.⁷⁵ Patendi üleandmisest kuulutab Patendiamet Riigi Teatajas.⁷⁶

Edasi võib patendiomanik võtta kohtulikule vastutusele kõiki teisi isikuid patendiõiguste omavõlilise tarvitamise ja ka kõigi teiste patendiõiguste

---

75. Patendiseadus § 9.

76. Patendiseadus § 9, 3-as lõige.

rikkumise eest.⁷⁷ Selline õigus tekkib juba leiutajal alates patendiõutamisavalduse järele väljaantud kaitsetunnistuse saamise päevast. Nii näiteks võib esineda juhtum, kus keegi isik on nõutanud patendi teise isiku poolt leiutatud leiutisele. Sellisel korral saab tõeline leiutaja kasutada oma õiguste kaitseks protesti, mida üksikisikuliselt reguleerib Patendiseadus § 39. Vastavalt seadusele, võib leiutaja esitada Patendiametis kirjaliku protesti patendi andmise vastu, juhul kui ta selle omandiõiguse tunnustamiseks on tõstnud kohtuliku nõude. Protest peab olema põhjendatud sellekohaste andmetega, mis peavad olema protestile juure lisatud. Ilma põhjendusteta ja tõendavate andmeteta proteste Patendiamet üldse ei arvesta. Kui nüüd leiutaja poolt on patendiametile esitatud protest ühes seletusega, et ta väljakuulutatud leiutise või selle osa omandiõiguse tunnustamiseks esi-

---

77. Patendiseadus § 11.

tas kohtuliku nõude, - millise asjaolu kohta tuleb protestile lisandada või kuni protesti esitamise tähtaja lõpuni esitada kohtu teatis-, siis Patendiamet peatab patendi andmise kuni kohtuotsuse jõustumiseni, teatades sellest patendinõutajale. Kohtu teatise mitteesitamise korral jäetakse aga protest läbi vaatamata.⁷⁸

Kui kahjustatud leiutaja saab aga liiga hilja teada väljakuulutatud patendinõutamisest, nii et ta ei jõua õigeaegselt esitada Patendiametile protesti, siis ta ei saa enam kasutada seda õigusvahendit. Vastavalt sellele, kus leiutaja on lasknud mööda minna protesti esitamise tähtpäeva, ei saa leiutaja kuidagi enam takistada patendi andmist patendinõutajale. Küll saab ta aga, Patendiseaduses toodud asjaolusid arvestades, esitada juba tühistamiskaebuse väljaantud patendi kohta. Tühistamiskaebust on võimalik esitada kogu patendi kehtivuse

---

78. Patendiseadus § 40.

jooksul. Nimetatud tühistamiskaebuse tulemusena saab kahjustatud leiutaja küll hävitada nõutamise peale välja antud patendi, kuid ühes sellega ta hävitab patendi ka iseenda jaoks. Seega osutub patendi hävitamine kahjustatud leiutaja poolt teatud määral mõttetuks kättemaksuaktiks, kuna sellega ei saavutata mingisugust kasu.

Järgnevalt määrab kehtiv Patendiseadus veel juhud, kuidas saab leiutaja või tema õigusjärglane enda õigusi siis kaitsta, kui patent on juba välja antud. Nii määrab Patendiseadus § 12, et leiutaja või tema õigusjärglane võib nõuda kohtu teel selle patendi üleandmist oma nimele, mille juures patendi nõutajaks või patendiomanikuks on olnud isik, kes ei ole mitte leiutaja ega ka viimase õigusjärglane, või kellel ei ole muudel põhjustel õigust patendi saamiseks selle leiutise peale. Selline õigus, nõuda patendi üleandmist kohtu teel, võib rakendamist leida ainult kolme aasta jooksul, arvates patendi

allakirjutamise päevast.⁷⁹

On iseenesest mõistetav, et patendiomanikule kuulub ka õigus nõuda kahjude tasumist, mis tekkinud temaile patendiõiguste rikkumise tagajärjel õigusrikkuja poolt. Siinjuures on aga Patendiseadus otseselt ära määranud juhu, et patendiomaniku õiguste rikkumiseks ei loeta liiklemisabinõude patenteeritud osade ja seadiste kasutamist liiklemisabinõudel, kui viimased peatuvad Eestis ainult ajutiselt ja kui neid osasid ja seadiseid kasutatakse ainult nende liiklemisabinõude tarviduseks.⁸⁰

Patendi õiguse rikkumiseks ei loeta ka juhte, kus keegi isik heas usus kasutas või tegi tarvilikke ettevalmistusi leiutise kasutamiseks, enne mõne teise isiku poolt selle leiutise peale patendi nõutamist, s.t. kasutas juba enne patendi väljaandmist. Veel ei loeta patendiõiguse rikkumiseks juhtu, kui teatav leiutis riigistatakse.

---

79. Patendiseadus § 12, 4-as lõige.

80. Patendiseadus § 15.

Võrreldes Saksa Patendiseadust, patendi omaniku õiguste osas, kehtiva Eesti Patendiseadusega, leiame siin olulisi erinevusi. Nii on Saksa seaduse järgi leiutise õigus otseselt leiutaja külge seotud ja seda ei saa temalt võtta. Kõll võib ta aga edasi anda oma leiutise kasutamise õigust. Üldjoontes teostab leiutiste kaitset Saksamaal riigi Patendiamet ning kohus, nimelt Riigikohtu esimene tsiviilsenat. Seejuures on eriti ühelt poolt rakendatavad Riigikohtu tsiviilsenati §§ 29, 49; 37, 41; 75, 228; 78, 81 ja teiselt poolt Kohleri poolt algatatud õigusõpetuse põhimõtted. Nii on leiutaja kaitstud õigusrikkumise vastu eriliselt selle läbi, et ta võib n.n. "leiutise ülevõtjale" (Entwender) kaebekorras ära keelata leiutise kasutamist, avalikuks tegemist ja edasiandmist. Ka on tagatud leiutajale igal juhul kahjutasu nõudmise õigus kostja vastu. Kokkuvõetult on leiutaja seisund järgmine:

- 1) ta omab publitsistliku õiguse patendi nõutami-

seks ja patendi saamiseks, 2) teataval olukorral on leiutajal õigus nõuda tunnustust selleks, et tema on leiutise esimene leiutaja, 3) ta võib oma õigusi ühenduses leiutise kasutamisega kas terviklikult või ka osaliselt üleanda ja 4) kui varastatakse leiutis, võib leiutaja varga kui ka viimase õigusjärglase vastu rakendada kõiki eelpoolnimetatud õigusi.⁸¹

---

81. F. Schlegelberger, Patentrecht, in: "Rechtsvergleichendes Handwörterbuch", V, lk 532.

11. Patendi kestus ja tühistamine.

Patendi kestuse kindlaks määramisega on jäänud seadusandluse ülesandeks kriipsutada alla eriti just seda, et üldsus oleks teadlik teatava patendiomaniku ainuõiguse ulatusest ja sellest, et see ainuõigus teatud aja järele kustub. Nii näeme, et leiutajale antud ainuõiguse sisu oluliseks omaduseks on vastava õiguse ajaline piiramine. Sellise ajalise piiri õige kindlaksmääramisega riik saavutab seda, et ühelt poolt sellest ajast piisab leiutajale küllaldaseks kasu saamiseks oma leiutisest, kuna teiselt poolt see aeg ei ole ülearu pikk.

Patendi kestus meie seaduse järele on 15 aastat, arvates patendiõutamise päevast.⁸² Nimetatud aja

---

82. Patendiseadus § 16.

vältel on patendiomanik igakiilgselt kaitstud patendist tulenevate ja temale kuuluvate õiguste rikkumise vastu. Seaduse järele võib patent oma kaitsejõu maksuse kaotada: 1) patendi kestuse lõppemisel - s.o. 15 aasta möödumisega, 2) patendiomaniku loobumisega patendist 3) patendi tühistamisega kohtuotsuse põhjal ja 4) patendimaksude mittemaksmisel. Patendiomaniku loobumisel patendist lõpeb patendi kehtivus vastava kirjaliku avalduse Patendiametis saamisele järgnevast päevast. Samuti lõpeb patendi kehtivus siis, kui patendi omanik viie aasta jooksul, patendi allakirjutamise päevast arvates, patenditud leiutist Eestis ei ole teostanud. Siit saame järeldada, et ainuõiguse andmisega ei taheta saavutada üksi leiutise avaldamist, vaid ka seda, et leiutaja edaspidi üldsust õpetaks praktiliselt, teostades oma leiutist, nii et üldsus saaks täie ettekujutuse selle praktilisest väärtusest. Olenevalt sellest, kas seadusandlus on rohkem või vähem leiutajasõbralik, lepib ta õiguse andmisel kas leiutise avaldamisega

või teeb tingimuseks, et leiutise avaldamisele järgneks ka leiutise praktiline teostamine. Erilise vaheastme moodustab siin patendiomaniku kohustus, patenditud leiutise teostamisele võtmiseks antud kolme aastaline tähtaeg, mis samuti teataval määral on patendi kaitsejõu maksvuse kaotuse kaasatoojaks. Nii määrab seadus, et peale kolme aasta möödumist, arvates patendi allakirjutamise päevast, võib igalüks esjasthuvitatult nõuda litsentsi andmist patendiga kaitstud leiutise kasutamiseks, kui selle nõude esitamiseni leiutis ei ole Eestis teostatud vabandata-vate põhjusteta ja patendiomanik keeldub andmast litsentsi patenteeritud leiutise kasutamiseks õiglase tasu eest ja tagatise vastu.⁸³

Sundlitsentsi andmise esimeseks tingimuseks on esmajoones avalikkuse huvi sundlitsentsi andmise vastu ning eriti just litsentsinõutaja isiklik huvi. On iseenesest mõistetav et sundlitsentsi taotlemise

---

83. Patendiseadus § 19.

põhjused on enamalt jaolt majanduslikku laadi. Nii näiteks võib esineda juhtum, kus keegi on parandanud patenteeritud leiutise, - selle vana patendi omanik aga ei luba leiutajale kasutada oma patenti. Silmas pidades meie Patendiseaduse § 14-at, mille järele vastava paranduse leiutaja tohib enne avaldatud ja juba patenteeritud leiutist alles siis kasutada, kui on saavutatud vastastikune kokkulepe, kerkibki teravalt üles üldsuse huvi sundlitsentsi andmise suhtes. Sellisel juhul tegelik sundlitsentsi andmine aitab patendiseadusandluses taotletud üldise majanduse edendamisele aina kaasa.

Sundlitsents on Eestis uus õiguse instituut ning ta esineb meie praegukehtivas Patendiseaduses esmakordselt. Enne seda püüdis seadusandlus edendada üldsuse huve tugevama teostamissunniga. Nii võis varem patenti alles siis tühistada, kui patenteeritud leiutist ei olnud Eestis teostatud küllaldasel määral. Sundlitsentsi lähem käsitlemine on seletav veel sellega, et leiutaja ei saa oma saavutste

eest mitte tänu võlgu olla ainult endale, vaid ka kogu ühiskonnale, kelle kultuursel pinnal on arenenud tema tegevus.

Järgnevalt määrab kehtiv Patendiseadus veel ära juhud, kus patent tühistatakse kohtuotsusega asjast huvitatute nõudmisel. Patent tühistatakse: 1) kui avaldub, et leiutis ei ole patenteeritav, 2) kui leiutis ei ole uus või on Eestis juba patendiga kaitstud varem patendinõutamise põhjal, või avaldatud kirjanduses ja üldiselt tuntud, 3) kui patendiomanik ei ole leiutaja ega selle õigusjärglane või kui temal ei olnud muudel põhjustel õigust selle patendi saamiseks, 4) kui tähtsam osa leiutisest on võetud teisest leiutisest ja kui ei ole täidetud Patendiseaduse § 28 lõikes 1 ja 2 esitatud eeskirjad. Patendi kehtivuse lõppemisest kuulutab Patendiamet Riigi Teatajas.⁸⁴

Erineva patendi kaitsejõu maksvuse kaotuse toob

---

84. Patendiseadus § 17.

enesega kaasa patendimaksude mittemaksmine. Tavali-
selt tuleb seaduse järele nõutav maks tasuda üheks
aastaks ette. Nimetatud maksu maksmine leiab omale
põhjenduse fiskaalsest alusest lähtudes, kuna leiutise
kaitsega on riigil väljaminekuid, mida peavad
katma kaitsealused ise. Patendimaks on kõige madalam
patendi esimesel aastal (Kr. 5.-) ja tõuseb iga
aastaga (15. aastal - Kr. 120.-).

Kasutatud kirjandus.

1. Boor, Vom Wesen des Urheberrechts, Marburg in Hessen, 1933.
2. Convention d'Union de Paris.... RT, 1923, 144, 114.
3. Damme, F., Der Schutz technischer Erfindungen als Erscheinungsform moderner Volkswirtschaft, Berlin, 1925.
4. Elster, A., Urheber-, und Erfinder-, Warenzeichen und Wettbewerbsrecht, Berlin, 1928.
5. Engländer, K., Zur Theorie des Patentrechts, Jena, 1921.
6. Häberlein, G. H., Erfinderrecht und Volkswirtschaft, Berlin, 1913.
7. Isay, H., Der Rechtsgedanke des Patentschutzes, i. "Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht", Leipzig, 1929.
8. Kändler, H., Der staatliche Erfindungsschutz im Lichte moderner Nationalökonomie, Berlin, 1914.

9. Kühnemann, H., Gewerblicher Rechtsschutz, Berlin, 1936.
10. Magnus, Tabellen zum internationalen Recht, III Heft, Urheberrecht, Berlin, 1928.
11. Möller, H., Kommentar zum Patentgesetz vom 5. Mai 1936, Berlin, 1936.
12. Oelenheinz, T., Das Recht der Erfindung, Mannheim, 1923.
13. Osterrieth, A., Das Patentrecht in der Kultur-entwicklung, i. "Gewerblicher Rechtsschutz und Urheberrecht", Leipzig, 1922.
14. Patendiseadus (RT 1937, 79, 645).
15. Piip, A., Kaubandusõigus ja -protsess, Tartu, 1939.
16. Robolski ja Lutter, Patentrecht, i. "Handwörterbuch der Staatswissenschaften", VI, lk. 820 - 833, Jena, 1925.
17. Schlegelberger, F., Patentrecht, i. "Rechtsvergleichendes Handwörterbuch für das Zivil- und Handelsrecht", V, lk. 531 - 582, Berlin, 1936.

18. Šeršenevičs, G. F., Kurs torgovago prava, II,
lk. 79 - 108, Riga, 1924.